

Analys av avloppsprover rörande narkotika i Trelleborgs kommun 2020–2022

1. Inledning

Trelleborgs kommun påbörjade under 2020 provtagning med analys av avloppsvattnet i syfte att på befolkningsnivå kartlägga förekomsten av narkotikaanvändning. Hittills har detta gjorts en gång per år, vid två närliggande datum. 2020–2021 gjordes endast provtagningar i centrala Trelleborg, nu 2022 har provtagningar även gjorts i Smygehamn, vid samma tillfällen. För att kunna se trender över tid behöver dock provtagningar och analys göras under ett antal år i följd, som i exempelvis kommunerna Skurup och Klippan.

Denna sorts analys ger en ögonblicksbild och får betraktas som en av pusselbitarna då det handlar om att kartlägga den lokala nulägesbilden gällande narkotika. Exempel på övrig relevant information som kan användas är statistik från Region Skånes Folkhälsorapport Barn och unga 2021, Kolada samt Polisens statistik.

Analyserna ger ingen information om ålder, kön eller hur många individer som använder narkotika. De visar endast att det finns mätbara mängder av narkotika i avloppsvattnet. Det bör hållas i åtanke att 10 personer som tar varsin dos ger samma resultat som en person som tar 10 doser.

Det är svårt att få en total bild kring användningen av olika substanser då inte alla substanser eftersöks vid provtagning, det är också vissa substanser som inte går att mäta vid denna typ av vid provtagning.

Denna rapport *Analys av avloppsprover rörande narkotika i Trelleborgs kommun 2020–2022* är disponerad enligt följande: den inleds med en beskrivning av hur provtagningen gått till. I avsnitt 2 görs en jämförelse av resultatet från mätningarna i Trelleborgs kommun 2020–2022. År 2022 har även provtagning gjorts vid Smygehamns reningsverk.

I avsnitt 3 redogörs det för i sammanhanget annan relevant information; folkhälsostatistik och statistik hämtad från Kolada. I avsnitt 4 följer en kortare sammanställning av vad som är aktuellt inom narkotikaområdet. Rapporten är sammanställd av Karin Jeppsson, samordnare ANDTS och barnkonventionen.

Om provtagningen

Analys av avloppsproverna har genomförts av RISE – Research Institutes of Sweden (tidigare Swetox) som är ett nationellt akademiskt forskningscentrum med ett certifierat laboratorium. De substanser som ingått i analyserna är:

- Cannabis (THCA-metabolit)

TRELLEBORGS KOMMUN

- Amfetamin
- Metamfetamin
- Kokain
- Bensoylekgonin (BzE)
- MDMA (ecstasy)
- Tramadol
- ODM-Tramadol
- Ketamin – (introducerad substans 2021)
- Kotinin (introducerad substans 2021)

Metamfetamin, som liknar amfetamin, redovisas som amfetamin. BzE är framför allt en metabolit (nedbrytningsprodukt) av kokain och redovisas därför sammanslaget med kokain. ODM-Tramadol är en metabolit av Tramadol, då dess värde korrelerar starkt med värdet för Tramadol så redovisas här endast värdet för Tramadol.

- Cannabis, amfetamin samt kokain redovisas som antal doser/1000 invånare under 24 timmar.

En dos cannabis (15% THC) motsvarar 125 mg, en dos amfetamin motsvarar 30 mg och en dos kokain motsvarar 100 mg.

- MDMA, Tramadol och Ketamin redovisas som total halt (mg) per 1000 invånare och 24 timmar.

Substanserna Ketamin och kotinin introducerades i laboratoriets testpanel år 2021. Kotinin rapporterades initialt ut som detekterad eller ej detekterad, medan Ketamin rapporterades med ett värde. År 2022 rapporteras värde för båda substanserna.

Ketamin är ett narkotikaklassat läkemedel – ett narkosmedel som kan orsaka hallucinogena effekter. I låga doser har det visat sig ge snabb effekt mot svårbehandlad depression. Läkemedlet används även som en så kallad partydrog.

Nikotin och/eller dess primära metabolit kotinin testas oftast för att utvärdera användningen av tobak.

Utförande av provtagningen

Inför provtagningen har RISE - Sektionen för kemisk och farmaceutisk kemi, skickat ut instruktioner för hur provtagningen ska genomföras. Instruktionerna som gäller från och med år 2022 har delgetts kommunens VA-personal som utfört provtagningen. Följande förfarande har tillämpats:

- Samla prover under en representativ tid (rekommenderad provtagningsmetodik: Flödes eller volymsproportionell provtagning. Rekommenderad provtagningsstid: 24h).
- Samla provet före inlopp till reningsverket, alternativt utgående avloppsvatten.

TRELLEBORGS KOMMUN

- Utgående vatten kan exempelvis samlas i syfte att se hur god reningsförmåga reningsverket har map substanserna som mäts (se avsnitt Analys).
- Fyll två provkärn av plast från provinsamlingskärlet. Provvoly: 300–500 ml. Fyll ej kärnen maximalt då flaskorna riskerar att spricka vid infrysning. Om kärlet spruckit vid infrysningen kommer provet att förloras vid upptining. OBS ej glasflaska!
- Märk provflaskan, förslagsvis med kommun, reningsverkets namn och provtagningsdatum, innan provet fryses in.
- Spara och frys Delprov 1 (-20°C). Delprov 1 ska fungera som reservprov utifall analysen misslyckas eller om provet som skickats till oss har förstörts under transporten. Reservprovet sparas hos er.
- Frys Delprov 2 (-20°C) och paketera i värmeisolerat material (t.ex. frigolitlåda eller kylväska) och kylklampar innan det skickas till laboratoriet för analys.

2. Resultat av mätningar 2020–2022

Här presenteras resultat från mätningarna 2020–2022. Notera att resultatet för 2020 visas med blå staplar, för 2021 används gröna staplar och för 2022 orange staplar.

Mätningarna har 2020–2022 utförts under ett dygn med start på påskafton samt onsdagen elva dagar därefter nedanstående mättillfällen. Resultat redovisas nedan för Trelleborgs respektive Smygehamns reningsverk.

- 11/4 2020 – påskafton
- 22/4 2020 – onsdag
- 3/4 2021 – påskafton
- 14/4 2021 – onsdag
- 16/4 2022 – påskafton
- 27/4 2022 – onsdag

	31 dec 2019	31 dec 2020	31 dec 2021
Antal invånare i kommunen	45 440	45 877	46 231

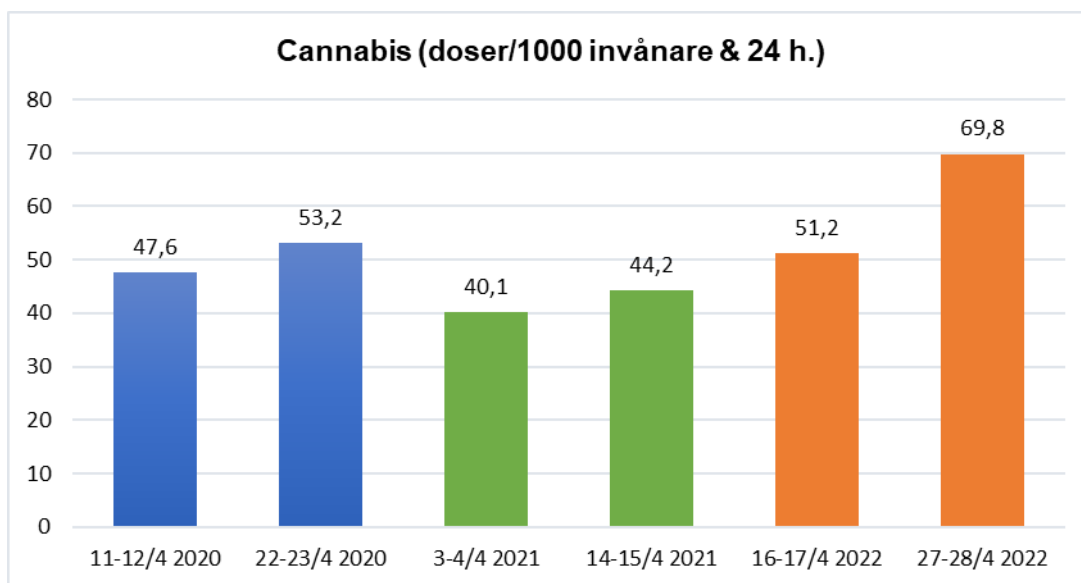

TRELLEBORGS KOMMUN

	2020	2021	2022
Antal anslutna till provtaget VA-verk i Trelleborg	32 479	31 687	31 919

	2022
Antal anslutna till provtaget VA-verk i Smygehamn	8572

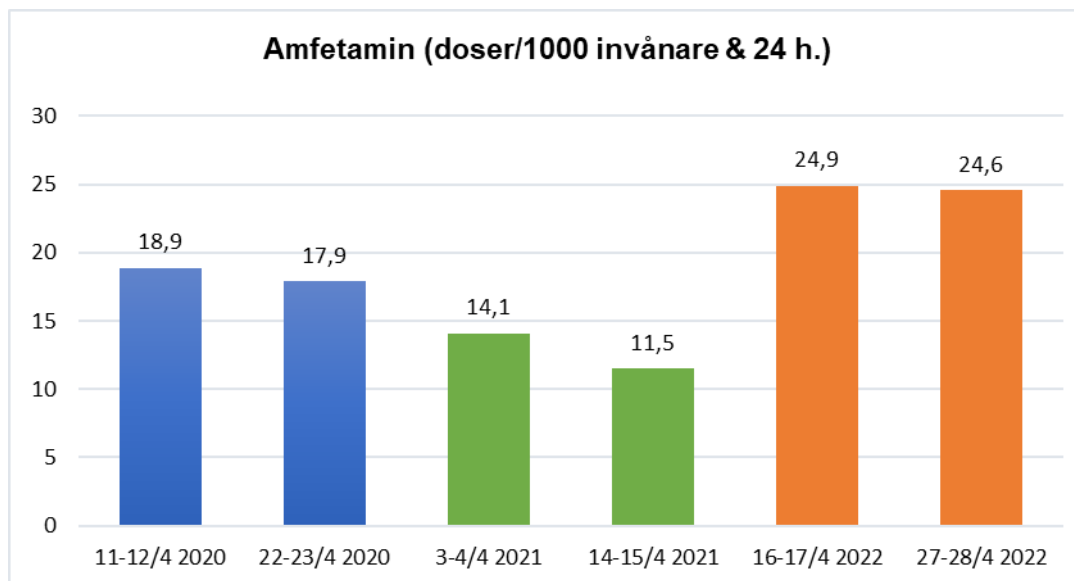
2.1 Trelleborgs reningsverk

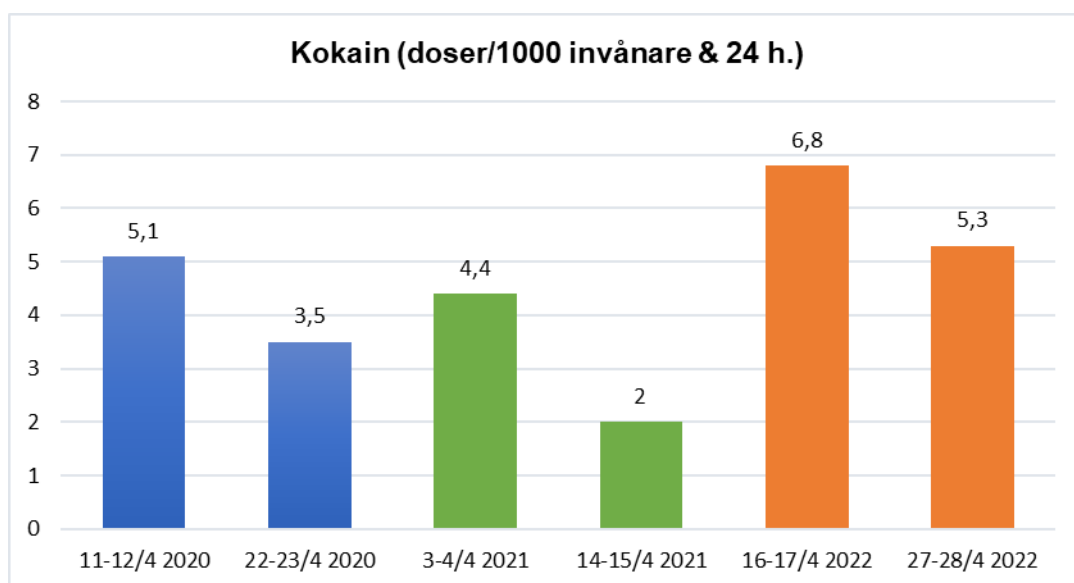
Kommentar: Antalet doser av cannabis per 1000 invånare under 24 timmar var totalt sett lägre år 2021, jämfört med 2020. År 2022 har antalet doser av cannabis per 1000 invånare under 24 timmar däremot ökat.

TRELLEBORGS KOMMUN

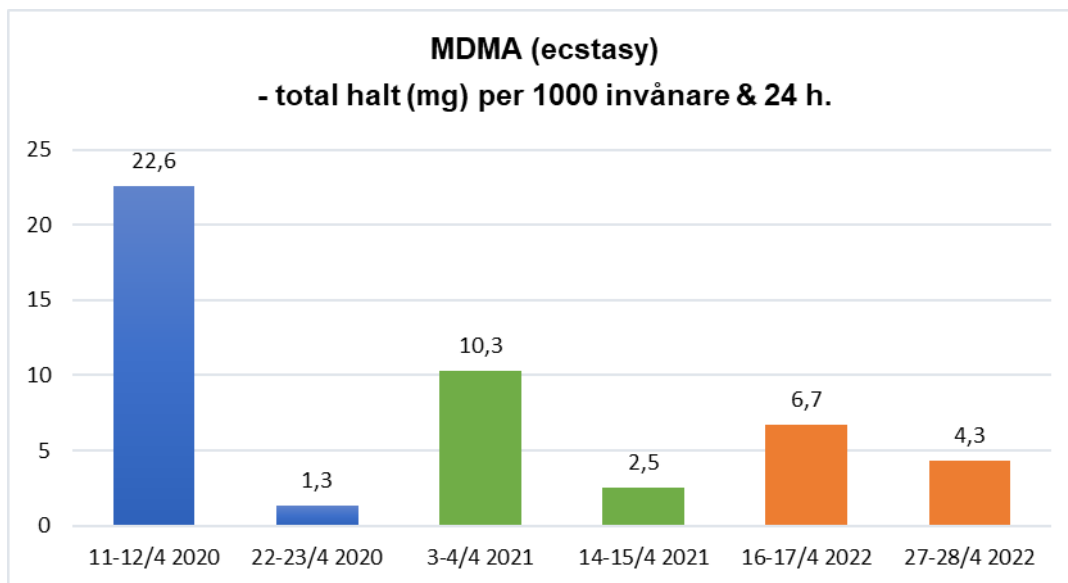
Kommentar: Antalet doser av amfetamin per 1000 invånare under 24 timmar var totalt sett lägre år 2021, jämfört med 2020. År 2022 har det skett en ökning av antalet doser per 1000 invånare under 24 timmar.

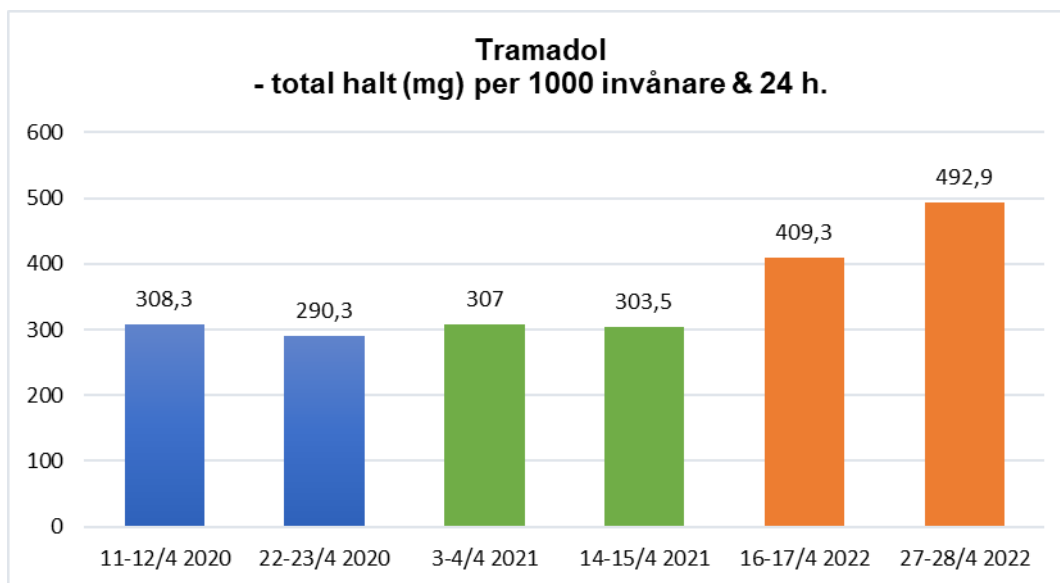
Kommentar: Antalet doser av kokain per 1000 invånare under 24 timmar var lägre 2021 än 2020, då man jämförde antalet doser på påskafton respektive onsdagen. År 2022 har antalet doser per 1000 invånare under 24 timmar ökat vid båda mättillfällena.

TRELLEBORGS KOMMUN

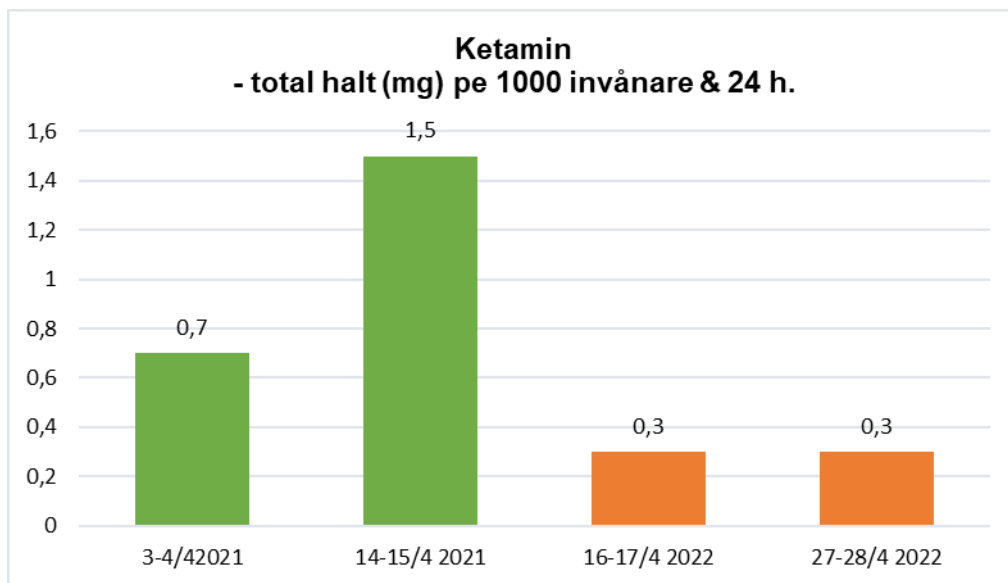
Kommentar: År 2022 var antalet doser på påskafton lägre jämfört med 2020 och 2021. Däremot högre på onsdagen år 2022, jämfört med år 2020 och 2021.

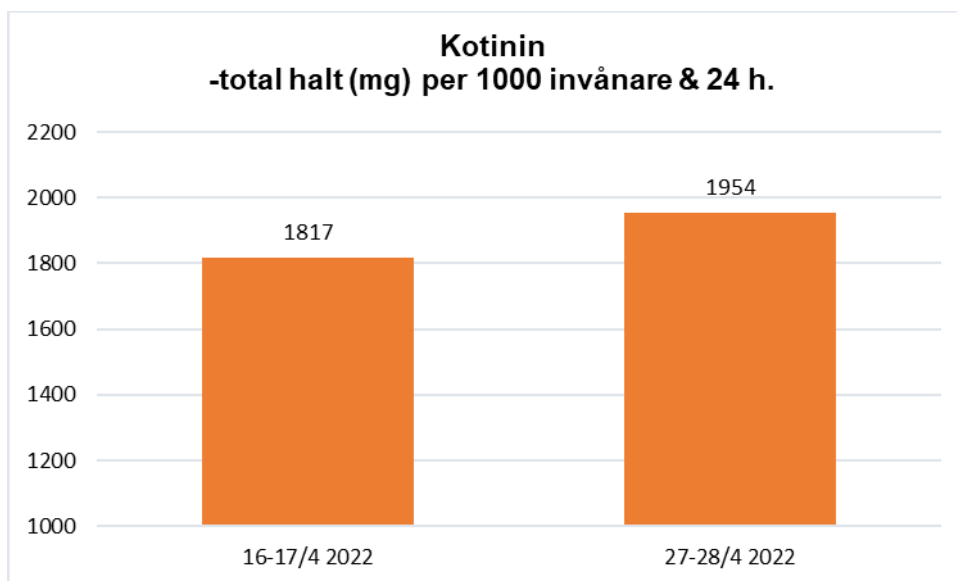
Kommentar: När det gäller Tramadol har det skett en ökning sedan föregående mätningar 2020 och 2021. Det är 2022 betydligt högre halt (mg) per 1000 invånare och 24 timmar vid båda mättillfällena.

TRELLEBORGS KOMMUN

Kommentar: Ketamin började analyseras 2021. I mätningarna 2022 är nivåerna lägre jämfört med mätningarna 2021.

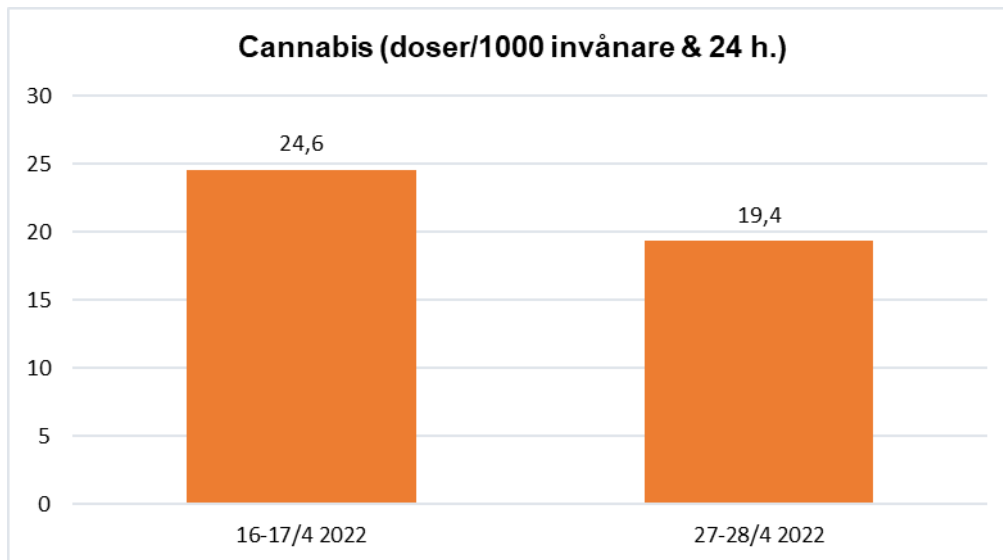
Kommentar: Kotinin började analyseras 2021, dock utan ett fastställt värde. Därmed är det inte möjligt att bakåt i tiden jämföra mätresultatet för 2022.

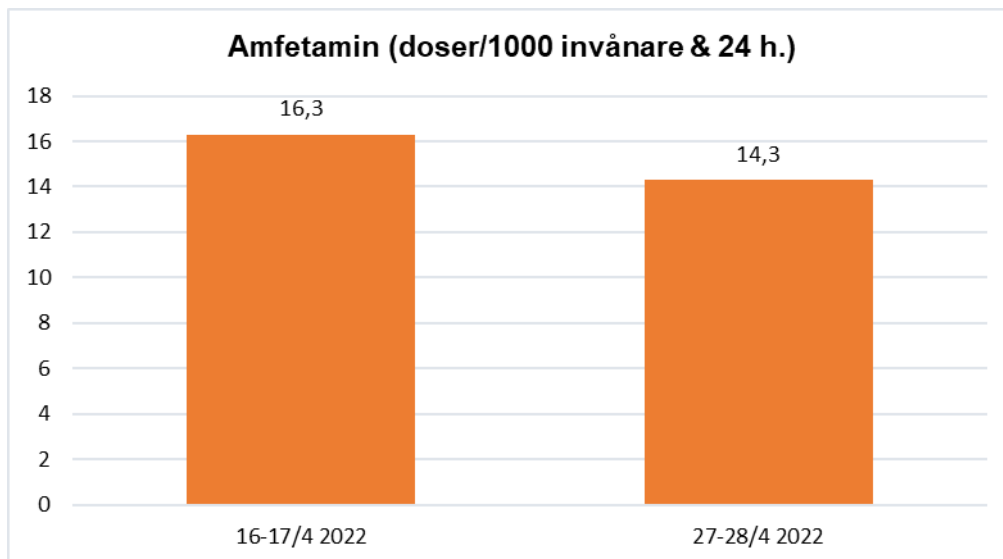
TRELLEBORGS KOMMUN

2.2 Smygehamns reningsverk

År 2022 är första gången som provtagning av avloppsvattnet gjorts i Smygehamn, därav kan någon jämförelse bakåt i tiden inte göras.

Kommentar: Antalet doser av cannabis per 1000 invånare under 24 timmar är högre vid mätningen på påskafton jämfört med onsdagen en tid senare.

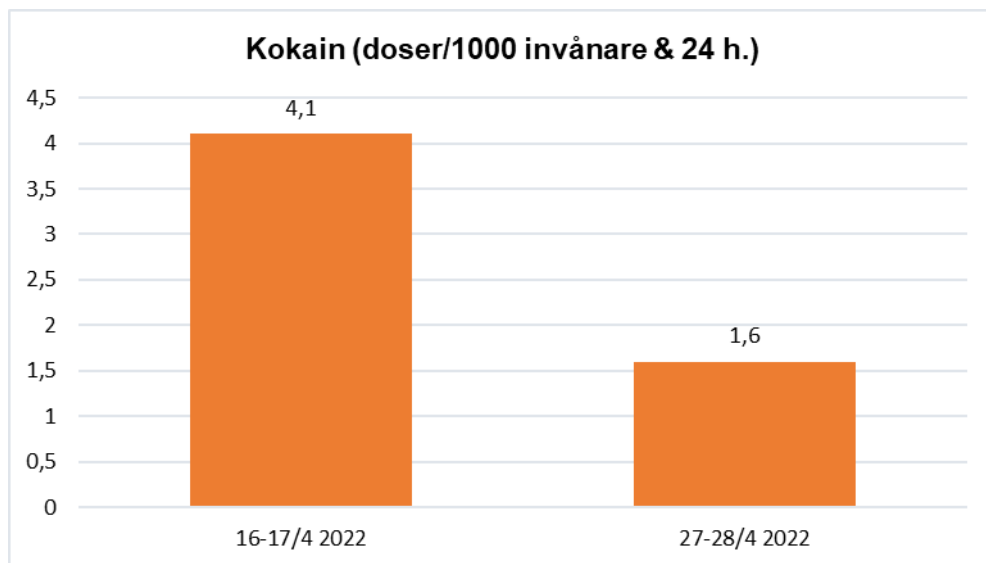

Kommentar: Antalet doser av amfetamin per 1000 invånare under 24 timmar är högre vid mätningen på påskafton jämfört med onsdagen en tid senare.

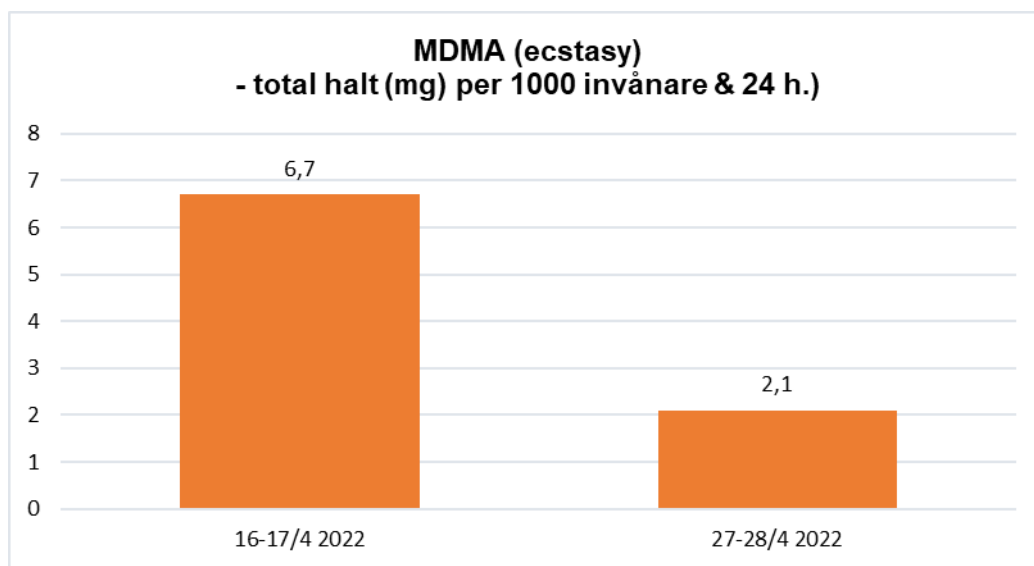

TRELLEBORGS KOMMUN

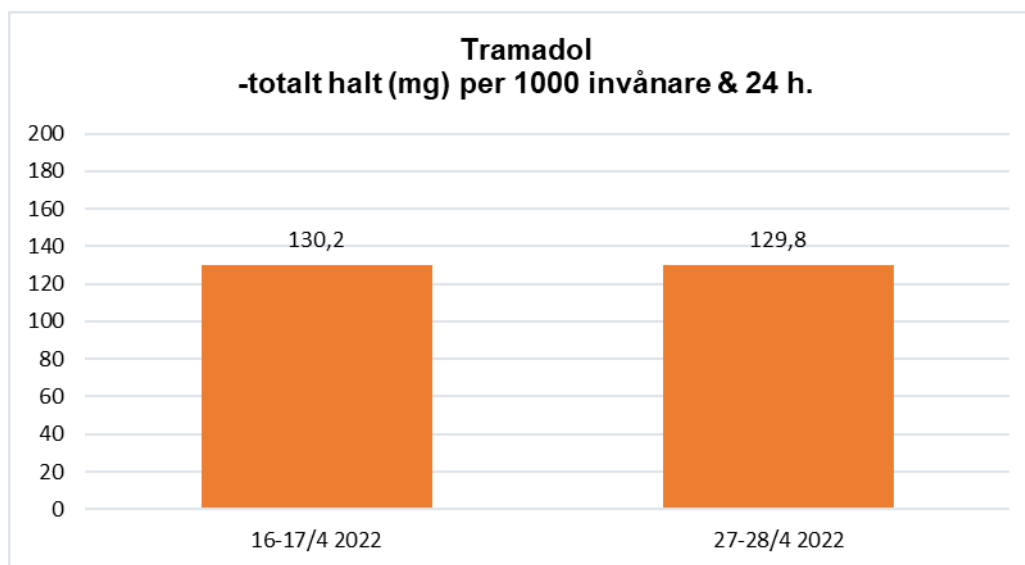
Kommentar: Antalet doser av kokain per 1000 invånare under 24 timmar är högre vid mätningen på påskafton jämfört med onsdagen en tid senare.

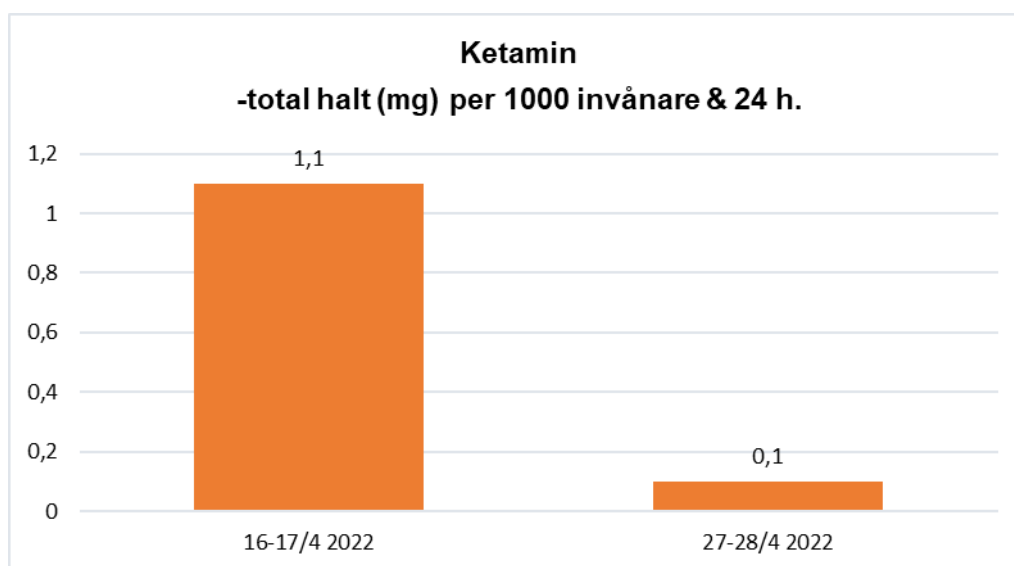
Kommentar: Den totala halten av MDMA (ecstasy) per 1000 invånare under 24 timmar är högre vid mätningen på påskafton jämfört med onsdagen en tid senare.

TRELLEBORGS KOMMUN

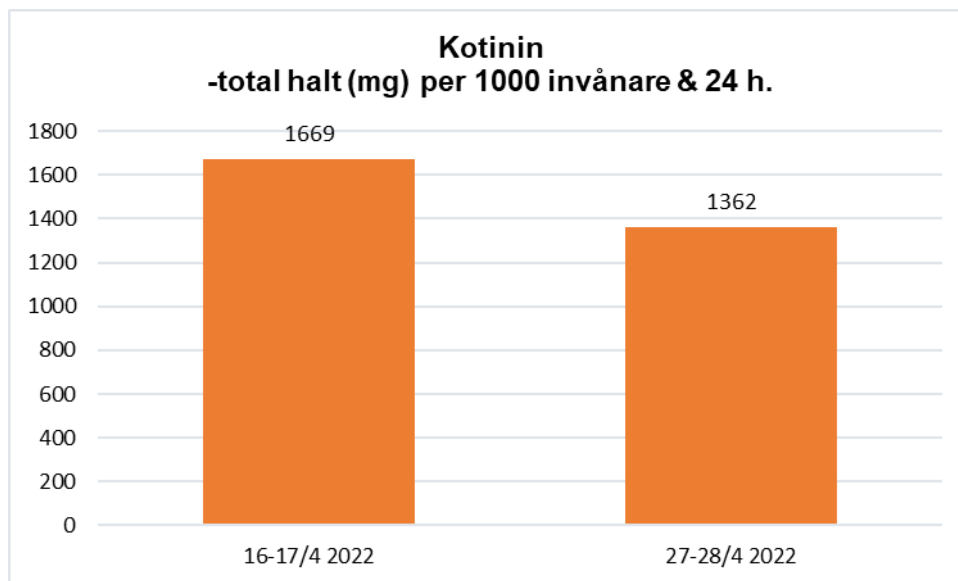
Kommentar: Den totala halten av Tramadol per 1000 invånare under 24 timmar är i princip densamma vid båda mättillfällena.

Kommentar: Den totala halten av Ketamin per 1000 invånare under 24 timmar är högre vid mätningen på påskafton, jämfört med onsdagen en tid senare.

TRELLEBORGS KOMMUN

Kommentar: Halten av Kotinin är högre på påskafton jämfört med det senare mätillfället.

2.3 Sammanfattning och reflektioner

Jämfört med resultatet av provtagningarna 2020 och 2021 ses en ökning i Trelleborg vad gäller förekomst i avloppsvattnet av cannabis, amfetamin, kokain och Tramadol. Inga stora skillnader jämfört med 2021 då det gäller MDMA (ecstasy). Däremot lägre nivåer av Ketamin 2022.

Resultatet för Smygehamn går inte att jämföra bakåt i tiden eftersom de första mätningarna genomfördes 2022. Förekomst av droger i avloppsvattnet är lägre i Smygehamn än i Trelleborg.

Det går inte att dra några slutsatser om varför halterna av vissa preparat är högre i årets mätningar jämfört med tidigare. Det är för tidigt att veta om det rör sig om tillfälligt högre värden. Utvecklingen kommer följas genom kommande provtagningar av avloppsvattnet.

Region Skånes Folkhälsoenkät Barn och Unga 2021 visade på minskad narkotikaanvändning både i årskurs 9 och i gymnasiets årskurs 2 då det gäller andel som använt narkotika de senaste 12 månaderna. Svarsfrekvensen bland gymnasieleverna var dock betydligt lägre, vilket får tas i beaktande vid tolkning av resultatet.

Covid – 19 pandemin tycks generellt inte ha haft någon större påverkan på narkotikamarknaden, det visar en undersökning som EU:s narkotikabyrå (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, EMCDDA) har gjort.

Tullverkets nationella beslagsstatistik 2021 visar att antalet Tramadoltabletter som togs i beslag närapå fördubblades jämfört med 2020. Det skedde även en ökning av exempelvis mängden beslagtagna cannabis/marijuana, amfetamin, kokain och

ecstasy¹.

3. Lokal folkhälsostatistik och statistik från Kolada

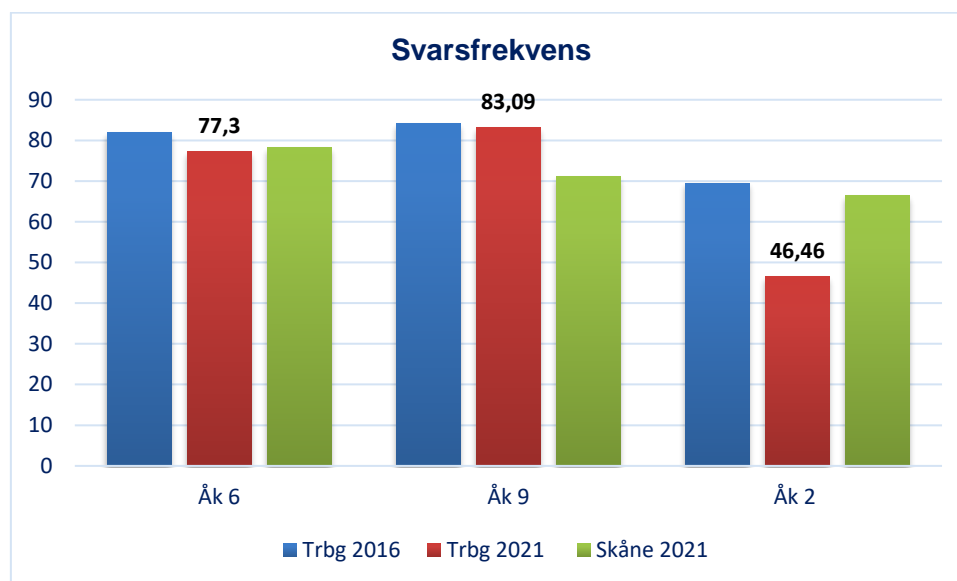
Region Skånes Folkhälsoenkät Barn och unga 2021

I början av 2021 gjordes en anonym enkätundersökning i årskurs 6, årskurs 9 och gymnasiets årskurs 2. Region Skåne gjorde undersökningen, i vilken samtliga skånska kommuner deltog. Tidigare undersökningar har gjorts 2012 och 2016.

Syftet är att kartlägga elevernas levnadsvanor och hälsa idag och över tid. Totalt deltog drygt 26 000 skånska elever i undersökningen 2021. I enkäten ingick bland annat frågor om narkotika, dock endast då det gäller elever i åk 9 och gymnasiets åk 2.

Hela undersökning finns att läsa under fliken Folkhälsa och Social hållbarhet på Region Skånes hemsida. Länk till rapporten finns här:

[Folkhälsorapport Barn och Unga i Skåne 2021](#)

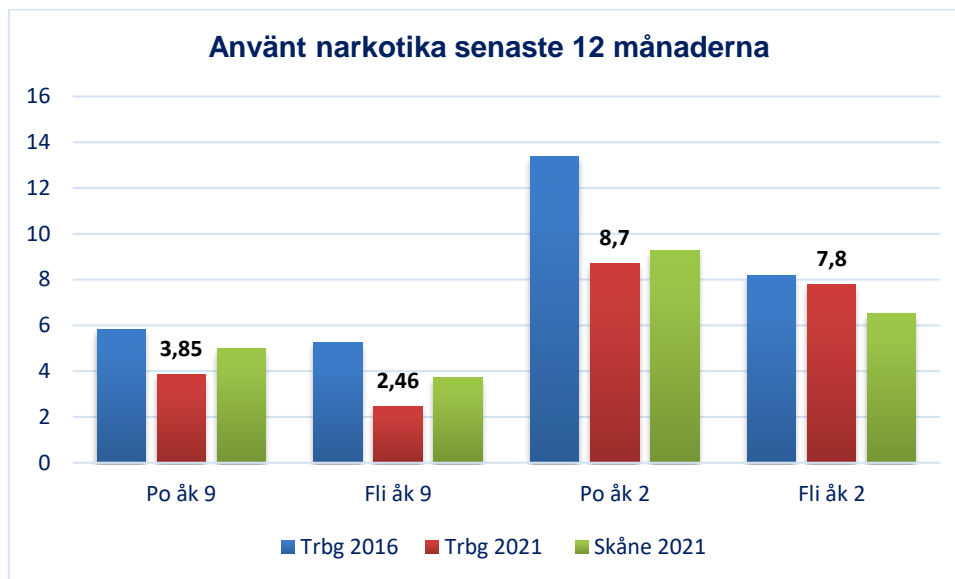
Kommentar: Det var bra svarsfrekvens i åk 6 och åk 9, framför allt i åk 9. Betydligt lägre svarsfrekvens i gymnasiets åk 2, som också ligger en bra bit under Skånes genomsnittliga svarsfrekvens. Detta får tas i beaktande vid tolkning av resultaten.

1

<https://www.tullverket.se/download/18.a62602917de14e4327b70/1645085864507/Tullverkets%20beslagsstatistik%202021.pdf>

TRELLEBORGS KOMMUN

Kommentar: När det gäller andel som använt narkotika under de senaste 12 månaderna ses en minskning i både åk 9 och gymnasiets åk 2.

Jämfört med Skånes genomsnitt är narkotikaanvändning under de senaste 12 månaderna mindre vanligt i Trelleborg då det gäller åk 9 samt pojkarna i gymnasiets åk 2. Däremot är det högre andel flickor i gymnasiets åk 2 som, jämfört med Skånes genomsnitt, använt narkotika de senaste 12 månaderna. Cannabis är det preparat som dominerar.

Region Skånes Folkhälsoenkät Vuxna 2019

År 2019 gjorde Region Skåne en folkhälsoenkät där alla skånska kommuner deltog. Resultatet presenterades hösten 2020. Hela rapporten finns här: <https://utveckling.skane.se/digitala-rapporter/folkhalsorapporten/>

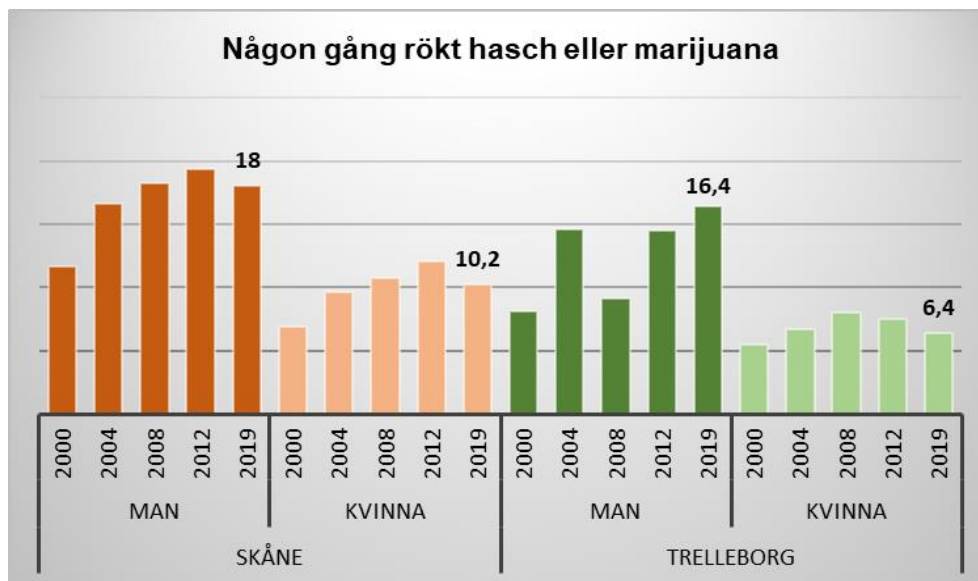
Enkäten skickades ut till 107 000 personer i åldern 18–84 år som slumpmässigt blev utvalda från befolkningsregistret. Svarsfrekvens: 44 procent.

I Trelleborgs kommun gick enkäten ut till totalt 3 408 personer. Av dessa var det totalt 1232 personer som svarade (539 män och 693 kvinnor). Svarsfrekvens: 36 procent, vilket behöver tas i beaktande vid tolkning av resultatet.

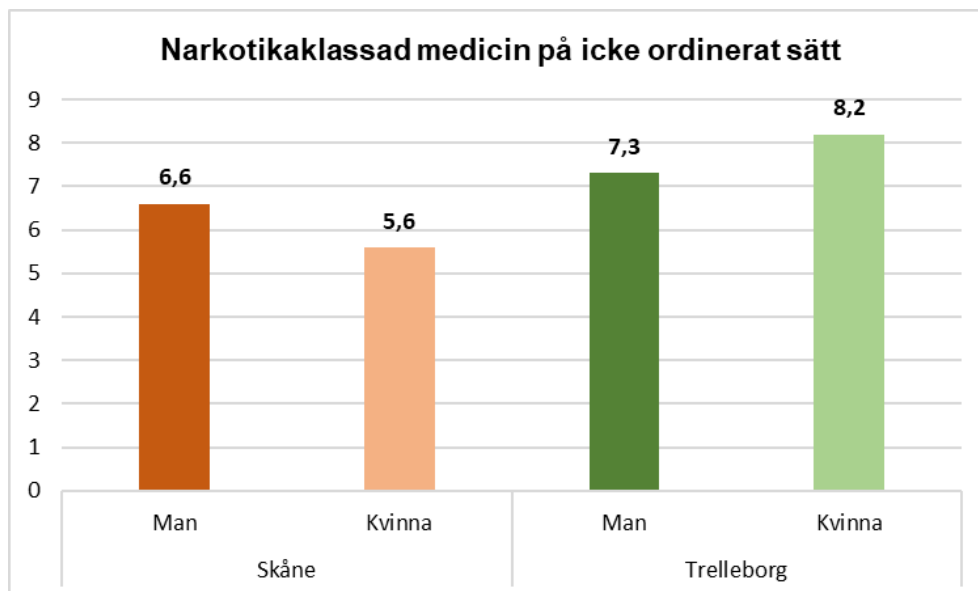
I enkäten ingick bland annat frågor om narkotika. Nedan redovisas könsuppdelad statistik av hur stor andel som någon gång rökt hasch eller marijuana samt andel som använt narkotikaklassad medicin på icke ordinerat sätt. Även statistik från Kolada gällande användning av sömn- och lugnande medel presenteras.

TRELLEBORGS KOMMUN

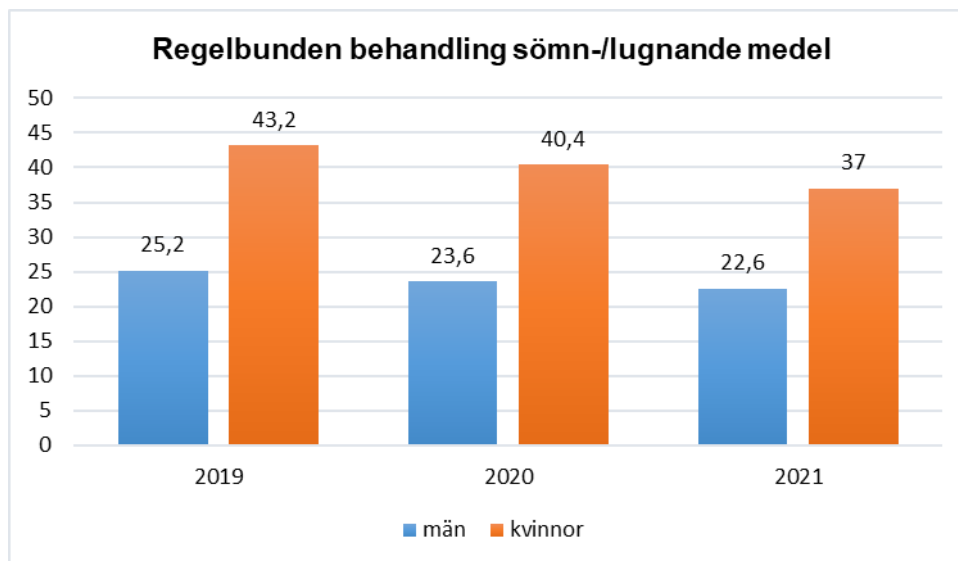
Kommentar: Enligt Region Skånes folkhälsoenkät är det, jämfört med genomsnittet för Skåne, lägre andel män och kvinnor i Trelleborg som någon gång rökt hasch eller marijuana. Bland män i Trelleborgs kommun kan man se en ökning jämfört med tidigare undersökningsår. Bland kvinnor syns däremot en nedåtgående trend sedan 2008.

Kommentar: När det gäller narkotikaklassad medicin på icke ordinerat sätt är det, jämfört med Skånes genomsnitt, något högre andel män och kvinnor i Trelleborgs kommun som använder narkotikaklassad medicin på icke ordinerat sätt. Det är inte möjligt att göra någon jämförelse bakåt i tiden gällande denna statistik eftersom frågan inte har ställts vid tidigare folkhälsoenkäter som Region Skåne har genomfört.

TRELLEBORGS KOMMUN

Kommentar: Detta nyckeltal mäter antal personer 20–79 år med regelbunden och hög användning av sömn-/lugnande medel (bensodiazepiner) per 1000 invånare.

Detta diagram visar statistik för Trelleborgs kommun. Kvinnor behandlas i högre grad än män. En nedåtgående trend ses, främst bland kvinnor. Jämfört med genomsnittet för riket 2021 behandlas såväl kvinnor som män i Trelleborgs kommun i högre grad med sömn- och lugnande medel.

Källa: Läkemedelsregistret, Socialstyrelsen. Statistiken har hämtats från www.kolada.se

4. Aktuellt angående narkotika – i korthet

Pågående regional kraftsamling mot narkotika

I Skåne pågår en regional kraftsamling mot narkotika. Det är syftet med en överenskommelse som Länsstyrelsen Skåne, Polisen, Region Skåne, Kriminalvården, Tullverket, Skånes Kommuner och Sydsvenska handelskammaren skrivit under.

I fokus är fyra områden; minskat inflöde, öppna drogsener², tidigare upptäckt av problem av personer som möter barn och ungdomar och ökad samverkan kring unga vuxna.

Trelleborg ingår tillsammans med ett antal andra skånska kommuner och Polisen i ett utvecklingsarbete som handlar om att komma till rätta med öppna drogsener. Arbetet som samordnas av Länsstyrelsen Skåne påbörjades i början av hösten 2022.

² Öppen drogsener = en geografisk plats där bruk och försäljning av narkotika sker offentligt och uppfattas som problematiskt av myndigheter och/eller allmänheten.

TRELLEBORGS KOMMUN

Riskfaktorer för ungas narkotikabruk

En litteraturöversikt av nordisk forskning som Folkhälsomyndigheten gjort visar att bland barn och unga som växer upp med olika typer av hälsomässiga, familjerelaterade, sociala och ekonomiska svårigheter är det fler som senare i livet får narkotikarelaterade problem.

Det visar på vikten av ett brett hälsofrämjande och förebyggande arbete, i kombination med tidiga och samordnade insatser till barn med ökad risk för att börja använda narkotika eller få narkotikarelaterade problem.

Några exempel på riskfaktorer:

- lägre socioekonomisk position
- växa upp i socioekonomiskt utsatta bostadsområden
- bo i städer
- låga eller ofullständiga betyg i nionde klass
- ha förälder som fick barn i ung ålder
- ha förälder som är född utanför Sverige
- tidigt och dagligt bruk av cigaretter har ett samband med senare cannabisanvändning.

Hela sammanställningen finns här: [Faktorer som påverkar barns och ungas narkotikaanvändning och narkotikarelaterade problem \(folkhsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/omsorg-och-halsa/omsorg-och-halsa-om-ungdomar/narkotika-och-psykiatri/faktorer-som-paverkar-barns-och-ungas-narkotikaanvandning-och-narkotikarelaterade-problem)

Stor europeisk undersökning om narkotikabruk

En undersökning bland personer som använder narkotika visar att narkotika ofta används för rusets eller för nöjes skull. Även självmedicinering mot psykisk ohälsa (främst cannabis) eller andra hälsoproblem anges som motiv till användningen. I Sverige har drygt 5 500 personer deltagit i undersökningen, som EU:s narkotikabyrå EMCDDA tillsammans med Folkhälsomyndigheten står bakom.

År 2021 deltog Sverige för första gången i den europeiska webbundersökningen om narkotika, European Web Survey on Drugs, som genomfördes av EMCDDA i samarbete med 30 deltagande länder. Totalt besvarades enkäten av cirka 50 000 personer som använder narkotika, varav cirka 5 500 i Sverige.

Resultatet av undersökningen visar användningsmönster, köpvanor och upplevelser bland personer som brukar narkotika. Undersökningen visar att cannabis är den vanligaste substansen att använda, och den uppfattas som mindre riskfylld än andra substanser. Även kokain och ecstasy eller MDMA är relativt vanliga, men används betydligt mer sällan än cannabis.

TRELLEBORGS KOMMUN

Mer information om undersökningen finns här:

[Stor undersökning ger bild av narkotikabruket i Sverige — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

Narkotikasituationen i Europa och världen

Tillgången till narkotika är fortsatt hög i Europa och under 2020 rapporterades omkring 1 miljon narkotikabeslag. Cannabis var den vanligaste drogen som beslagtogs. Globalt har syntetiska droger och narkotikaklassade läkemedel ökat under de senaste 10 åren och nya psykoaktiva substanser som uppkommer utgör en allt större utmaning.

EU:s narkotikabyrå (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, EMCDDA) har undersökt covid-19-pandemins påverkan på narkotikaområdet under år 2020 och 2021, och konstaterar att narkotikamarknaden generellt inte verkar ha påverkats så mycket av förändringarna under pandemin, men att fler digitala tjänster har utvecklats och blivit vanligare.

Av FN:s rapport framgår att drygt 38,6 miljoner personer uppskattas leva med ett problematiskt bruk eller beroende av narkotika. Detta motsvarar 0,8 procent av alla världens 15–64-åringar. Antalet personer med ett problematiskt bruk har enligt beräkningar ökat mellan 2010 och 2020, från 27 miljoner till 38,6 miljoner.

Mer information finns här: [Narkotikasituationen i Europa och världen — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

Den svenska narkotikasituationen 2021

Rapporten sammanfattar bland annat information om narkotikarelaterad behandling, narkotikabrott, narkotikarelaterad dödlighet och kommunernas förebyggande arbete i Sverige 2020. Även senast tillgängliga data för användning av cannabis i befolkningen och bland skolelever redovisas.

Cannabis var den vanligaste narkotikatypen i Sverige 2021 och användningen är vanligare bland yngre och bland män. I den nationella folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor rapporterade 3,3 procent av befolkningen (16–64 år) att de hade använt cannabis under de senaste 12 månaderna. I åldersgruppen 16–34 år uppgav 7,8 procent av männen och 5,2 procent av kvinnorna att de använt cannabis under de senaste 12 månaderna.

Varje år genomför CAN drogvaneundersökningen "CAN:s nationella skolundersökning (tidigare Skolelevers drogvapor)" bland elever i årskurs 9 och gymnasiets år 2. Under de senaste 20 åren har narkotikaerfarenheten bland eleverna legat på ungefär samma nivå, men den brukar variera något från år till år. Cannabis är den vanligaste drogen och det är fler pojkar än flickor som har använt drogen. I undersökningen 2021 uppgav omkring 6 procent av pojkarna och 4 procent av flickorna i årskurs 9 att de använt cannabis någon gång. Bland elever i gymnasiets år 2 uppgav omkring 16 procent av pojkarna och 12 procent av flickorna att de använt cannabis någon gång.

TRELLEBORGS KOMMUN

Enligt sammanslagna uppgifter från polis och tull har det totala antalet narkotikabeslag och narkotikabrott ökat sedan 2016. Under 2020 ökade narkotikabeslagen med 12 procent och narkotikabrotten med 10 procent jämfört med 2019. Sett till antal narkotikabrott som rapporterades 2020 gällde majoriteten eget bruk och innehav. För narkotikabeslagen gällde ökningen marijuana och amfetamin. Kategorin produktion av narkotika stod för den största procentuella ökningen av brott.

Under 2020 ses en fortsatt minskning av antalet narkotikarelaterade dödsfall i Sverige. Av de dödsfall som inträffade gällde 71 procent män och 29 procent kvinnor. Överdoser var den vanligaste orsaken till narkotikarelaterade dödsfall under 2020 för både kvinnor och män. Opioider var involverade i 88 procent av de dödsfall där det är känt vilken substans som orsakat dödsfallet.

Mer information finns här:

[Den svenska narkotikasituationen 2021 — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsomyndigheten/aktuella-temaomraden/narkotika/)

Socioekonomiska skillnader och narkotikaanvändning

CAN har på uppdrag av Folkhälsomyndigheten undersökt hur sambandet ser ut mellan narkotikaanvändning och socioekonomisk position. Svar från runt 6 800 personer i åldern 25–64 år ingick i studien. Kartläggningen beskriver socioekonomisk position utifrån tre olika definitioner: utbildning, sysselsättning och inkomst.

Resultaten visar sammanfattningsvis att det är något vanligare att ha använt narkotika bland personer med lägre socioekonomisk position, men framförallt att den gruppen använder narkotika oftare.

Grupper med lägre utbildning, lägre inkomst och de som står utanför arbetsmarknaden har en mer frekvent och därmed troligen mer problematisk användning av narkotika, jämfört med grupper med högre utbildning och inkomst samt grupper som befinner sig i arbetslivet.

När det gäller olika socioekonomiska gruppers andel av den totala narkotikaanvändningen i Sverige, pekar resultaten på att varken gruppen med lägst eller högst socioekonomisk position skulle stå för en majoritet av narkotikaanvändningen i Sverige. Det finns alltså inget stöd för att en specifik socioekonomisk grupp skulle bidra till majoriteten av efterfrågan på narkotika i Sverige och därmed till den narkotikarelaterade brottsligheten.

Källa: Socioekonomiska skillnader i narkotikaanvändning bland vuxna i Sverige (CAN rapport 198) [can-rapport-198-socioekonomiska-skillnader-i-narkotikaanvandning-bland-vuxna-i-sverige.pdf](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsomyndigheten/aktuella-temaomraden/narkotika/can-rapport-198-socioekonomiska-skillnader-i-narkotikaanvandning-bland-vuxna-i-sverige.pdf)

TRELLEBORGS KOMMUN

Ungas attityder till narkotika

(CAN) har i en nationell studie även undersökt ungas attityder till narkotika. Av rapporten Upp till var och en? framgår att det har skett stora förändringar mellan åren 2003 och 2019 i ungas attityder (årskurs 9) till narkotika.

- Unga idag är mindre benägna att uppfatta narkotika som ett problem och har en mindre restriktiv syn på narkotika. 27 procent anser att det är upp till var och en om man vill använda narkotika.
- Det fanns vissa skillnader i attityder mellan pojkar och flickor. Pojkar var både mindre restriktiva och mindre benägna att uppfatta narkotika som ett problem.
- Även om det skett stora förändringar mellan åren, uppfattar de flesta trots allt narkotika som ett problem.
- I ju högre grad narkotika sågs som ett stort problem samt ju mer restriktiv inställningen var till narkotika, ju lägre var sannolikheten för användning.

Sambandet mellan att ha en restriktiv syn på narkotika och att ha använt någon gång hade dock försvagats 2019 jämfört med 2003. Detta tyder på att ungdomars attityder till narkotika och användningen hänger ihop på individnivå.

I rapporten konstaterar CAN att det är angeläget att ytterligare försöka klarlägga sambandet mellan ungas attityder till narkotika och risken för användning, eftersom det inte går att helt förlita sig på gamla sanningar om att insatser för att förändra ungas attityder kommer att leda till minskad konsumtion.

Källa: Upp till var och en? CAN – fokusrapport 07 [fokusrapport-07-2020.pdf \(can.se\)](#)

Tramadol och unga

Tramadol är ett smärtstillande narkotikaklassat läkemedel, det tillhör gruppen opioider.

Maria Malmö är en öppenvårdsmottagning för unga upp till 25 år med missbruksproblem. Den drivs av barn- och ungdomspsykiatri, vuxenpsykiatri och Malmö stad. De flesta som söker hjälp hos Maria Malmö är beroende av cannabis, men andelen som har Tramadol som huvuddrog har ökat.

Ett problem är uppfattningen om att Tramadol skulle vara ofarligt, eftersom det är ett läkemedel. Ofarlighetsstämpeln måste bort.

En studie som Maria Malmö gjort visar bland annat att:

- Riskgrupperna är i stort desamma som för missbrukare av alkohol och cannabis. Men de som missbrukar Tramadol riskerar i större utsträckning att drabbas av psykisk ohälsa och att börja med andra droger.

TRELLEBORGS KOMMUN

- En förhållandevis stor andel som hade tramadolmissbruk var dömda för brott. Tramadol är utbrett i kriminella kretsar eftersom man blir orädd och känslökall.
- Till en början är missbrukaren social och pigg. Men snart vänder skolresultaten nedåt, eftersom Tramadol så småningom leder till trötthet, inåtvändhet och kognitiv tröghet.

Tramadol försämrar långtidsminnet medan cannabis försämrar korttidsminnet. Ett blandmissbruk medför att inläringen försämras kraftigt.

Källa: <https://accentmagasin.se/narkotika/vi-maste-fa-bort-ofarlighetsstampeln/>